

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീവത്സചിഹ്നമിശ്രേണുഗൃഹീതായാം പഞ്ചസ്തവ്യാം

॥ അതിമാനുഷസ്തവഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ അതിമാനുഷസ്തവഃ ॥

ശ്രീവത്സചിഹ്നമീശ്വരഭ്യോ നമ ഉക്തിമധീമഹേ ।
യദുകൃതയസ്ത്രയീകംഠോ യാന്തി മംഗലസൂത്രതാം ॥

അതിമാനുഷശീലവൃത്തവേഷൈഃ

അതിവൃത്താമരവിക്രമപ്രതാപൈഃ ।

അതിലംഘിതസർവലോകസാമ്യം

വരയേ വൈഷ്ണവവൈഭവാവതാരം ॥ 1 ॥

ശ്രേയഃ കിരന്തു കിരണാശ്ചരണാരവിന്ദ -

നിഷ്ഠാമാനമകരന്ദരസൗഘദേശ്യാഃ ।

തജ്ജ്ഞാഃ ശ്രുതേർമധുന ഉത്സ ഇതി പ്രതീതാഃ

മംഗൾയരംഗനിലയസ്യ പരസ്യ ധാമ്നഃ ॥ 2 ॥

ശ്രീമത്പരാങ്കുശമുനീന്ദ്രമനോനിവാസാത്

തജ്ജ്ഞാനുരാഗരസമജ്ജനമഞ്ജസാസ്ത്വ്യ ।

അദ്യാപ്യനാരതതദുത്ഥിതരാഗയോഗം

ശ്രീരംഗരാജചരണാംബുജമുനയാമഃ ॥ 3 ॥

വജ്രധ്വജാങ്കുശസുധാകലശാതപത്ര -

പങ്കേരുഹാങ്കപരികർമപരീതമന്തഃ ।

ആപാദപങ്കജവിശുംഖലദീപ്രമൗലേഃ

ശ്രീരംഗിണശ്ചരണയോർയുഗമാശ്രയാമഃ ॥ 4 ॥

ശ്രീരംഗരാജചരണൗ പ്രണുഭോ യയോഃ ഖ -

ൽവേകസ്ത്രിവിക്രമവിധൗ വസുധാമശേഷാം ।

വ്യക്രംസ്ത സാചലകുലാമപി വിപ്രകീർണ -
സ്ഥൂലാവലഗ്നസികതാമിവ നിർനതോച്ചം || 5 ||

ഇത്താനം ബലം വിപുലമീശനവീര്യശക്തി -
തേജാംസി ച ത്രിയുഗഭൂയമുപാഗതാനി |
പൂർണാനി ഷട് ച പരിഗൃഹ്യ ദവംശതുർധാ
ദക്തം ജനം ത്വമനുജഗ്രഹിമാനുരാഗാത് || 6 ||

ഏകാന്തമംഗളഗുണാസ്സദമസ്തഹേയം
നിത്യം പദം തവ യതസ്തത ഏവ ദേവ |
ആപ്തായതേ തദിഹ വിശ്വവിരൂപരൂപം
തേനൈവ നന്വിദമശബ്ദമരൂപമാഹുഃ || 7 ||

ശബ്ദാദി ഹേയമിഹ ഗോചര ഇന്ദ്രിയാണാം
തത്പ്രത്യനീകവിഭവസ്ത്വമതീന്ദ്രിയോസി |
തേനൈവ തേ ന ബത ദർശനമസ്തി കിഞ്ചിദ്
വാചോ ധിയശ്ച തത ഏവ ന ഗോചരോസി || 8 ||

ഏവം സ്ഥിതേ ത്വദുപസംശ്രയണാഭൂപായോ
മാനേന കേനചിദലപ്സ്യത നോപലബ്ധും |
നോ ചേദമർത്വമനുജാദിഷു യോനിഷു ത്വം
ഇച്ഛാവിഹാരവിധിനാ സമവാതരിഷ്യഃ || 9 ||

ശീലഃ ക ഏഷ തവ ഹന്ത ! ദയൈകസിന്ധോ !
ക്ഷുദ്രേ പൃഥഗ്ജനപദേ ജഗദണ്ഡമധ്യേ |
ക്ഷോഭീയസോപി ഹി ജനസ്യ കൃതേ കൃതീ ത്വം
അത്രാവതീര്യ നന്നു ലോചനഗോചരോഭ്യഃ || 10 ||

യം പാതകാത് സുമഹത്ത്വോപ്യുദധാരയസ്ത്വം
ത്വത്പാദവാരിപരിപുതശിരാശ്ച യോഭ്യുത് |

തം വന്ദസേ കില തതശ്ച വരം വൃണീഷേ !
 ക്രീഡാവിധിർബത വിലക്ഷണലക്ഷണസ്തേ || 11 ||

ക്രീഡാവിധേഃ പരികരസ്തവ യാ തു മായാ
 സാ മോഹിനീ ന കതമസ്യ തു ഹന്ത ജന്തോഃ |
 ഹൈ ! മർത്യസിംഹവപുഷസ്തവ തേജസോഽംശേ
 ശംഭുർഭവൻ ഹി ശരഭഃ ശലഭോ ബഭൂവ || 12 ||

യസ്യാത്മതാം ത്രിപുരഭംഗവിധാവധാസ്ത്വം
 തൃച്ഛക്തിതേജിതശരോ വിജയീ ച യോഭൂത് |
 ദക്ഷക്രതൗ തു കില തേന വിനിർജിതസ്ത്വം
 യുക്തോ വിധേയവിഷയേഷു ഹി കാമചാരഃ || 13 ||

മുഗ്ധഃ ശിശുഃ വടഭലേ ശയിത്യാതിതൻവാ
 തൻവാ ജഗന്തി ബിഭൃഷേ സവികാസമേവ |
 ഐശീമിമാം തു തവ ശക്തിമതർകിതവ്യാം
 അവ്യാജതഃ പ്രഥയസേ കിമിഹാവതീർണഃ || 14 ||

ബ്രഹ്മേശമധ്യഗണനാ ഗണനാദിർകപക്തൗ
 ഇന്ദ്രാനുജത്വമദിതേസ്തനയത്വയോഗാത് |
 ഇക്ഷ്യാകുവംശ യദുവംശജനിശ്ച ഹന്ത !
 ശ്ലാഘ്യാൻയമൂന്യനുപമസ്യ പരസ്യ ധാമ്നഃ || 15 ||

ത്വന്നിർമിതാ ജംരഗാ ച തവ ത്രിലോകീ
 കിം ഭിക്ഷണാദിയമൃതേ ഭവതാ ദുരാപാ |
 മധ്യേ കദാ തു ന വിചക്രമിഷേ ജഗച്ചേത്
 ത്വദിക്രമൈഃ കഥമിവ ശ്രുതിരഞ്ചിതാ സ്യാത് || 16 ||

ഏതത് കഥം കഥയ യൻമമിതസ്ത്വയാസൗ
 ഹിത്യാ സ്വഭാവനിയമം പ്രഥിതം ത്രിലോക്യാം |

അശ്വാപ്ലരോവിഷസുധാവിധുപാരിജാത
ലക്ഷ്യാത്മനാ പരിണതോ ജലധിർബഭൂവ || 17 ||

പൃച്ഛാമി കിഞ്ചന യദാ കില രാഘവത്വേ
മായാമൃഗസ്യ വശഗോ മനുജത്വമൗഗ്ധ്യാത് |
സീതാവിയോഗവിവശോ ന ച തദ്ഗതിജ്ഞഃ
പ്രാദാസ്തദാ പരഗതിം ഹി കഥം ഖഗായ || 18 ||

അക്ഷുണ്ണയോഗപഥമഗ്രഹതം ജടായും
തിര്യഞ്ചമേവ ബത മോക്ഷപഥേ നിയോക്തും |
ശക്തോഷി വേത്സി ച യദാ സ തദാ കഥം ത്വം
ദേവീമവാപ്തുമനലം വ്യഥിതോ വിചിന്വൻ || 19 ||

സാലാൻ ഹി സപ്ത സഗിരീൻ സരസാതലാൻ യാൻ
ഏകേഷുമന്ദജവതോ നിരപത്രയസ്ത്വം |
തേഷ്യേകവിവ്യഥനവിനകപിപ്രണുനം
ശാഖാമൃഗം മൃഗയസേ സു കഥം സഹായം || 20 ||

ദാസഃ സഖാ സമഭവത് തവ യഃ കപീന്ദ്രഃ
തദ്വിദ്വിഷം കപിമമർഷവശാത് ജീഘാംസുഃ |
ത്വത്സന്ദേഹവിക്ലവധിയം തമിമം കപീന്ദ്രം
വിസ്രന്ധൻ സപദി സാലഗിരീൻ അവിധുഃ || 21 ||

യദ്വാ മൃഗം മൃഗയുവദ് മൃഗയാപദേശാത്
ഛന്നോ ജഘന്ഥ ന തു ശത്രുവദാഭിമുഖ്യാത് |
തദ് യുക്തമേവ തവ രാഘവവംശജസ്യ
തിര്യക്ഷു നൈവ ഹി വിപക്ഷതയോപചാരഃ || 22 ||

മാനുഷ്യകാചരിതമാചരിതും പ്രവൃത്തോ
ദേവാതിഗം ചരിതമംഗ ! കിമംഗ്യകാർഷീഃ |

യത് സാഗരേ ബത ബബന്ധിമ നാമ ! സേതും
ശൈലൈഃ പ്ലവംഗമസമിംഗിതസമ്പ്രണുനൈഃ || 23 ||

യോ വിക്രമേണ മനുജത്വവിഭുഷണേന
ദേവം വരം വരുണരാജമജ ! വ്യജേഷാഃ |
കൃത്യാപദാം ദശരഥം വിധിരുദ്രമുഖൈഃ
ദേവൈഃ സ്തൂതശ്ച സ കിലേന്ദ്രജിതാ ജിതോസി || 24 ||

അബ്ധിം ന തേരിമ ജിഗേഥ ന രാക്ഷസേന്ദ്രം
നൈവാസ്യ ജ്ജന്തിമ യദാ ച ബലാബലം ത്വം |
നിസ്സംശയഃ സപദി തസ്യ പഭ്യേഭ്യഷിഞ്ചഃ
തസ്യാനുജം കഥമിദം ഹി വിഭീഷണം ച || 25 ||

ത്വം ദക്ഷിണസ്യ നിവസന്നുദധേസ്തഭ്യേപി
ദൂരാന്തരോത്തരപയോധിമഹാന്തരീപേ |
ദൈത്യാൻ നിജ്ജൈകശരപാരണയൻ കിമേതാം
ലങ്കാം സ്ഥിതോത്ത്ര കുരുഷേ ന കില സ ഭസു || 26 ||

യത് താദൃശാഗസമരിം രഘുവീര വീക്ഷ്യ
വിശ്രമ്യതാമിതി മുമോചിമ മുഗ്ധമാജൗ |
കോത്യം ഗുണഃ കതരകോടിഗതഃ കിയാൻ വാ
കസ്യ സ്തൂതേഃ പദമഹോ ബത കസ്യ ഭൂമിഃ || 27 ||

ഏതേന വൈ സുവിദിതോഭവദിന്ദ്രശത്രുതഃ
മായാസ്രബന്ധനനിബന്ധനജോ വിമോഹഃ |
യൽലക്ഷണസ്ത്വദനുജോ രിപുശക്തിമുഗ്ധഃ
ശത്രാർഗുരൂർഹനുമതസ്തു ലഘുത്വമാപ || 28 ||

ഹാ ഹന്ത ഹന്ത ഭവതശ്ചരണാരവിന്ദ -
ദ്വന്ദ്വം കദാ നു വിഷയിഭവിതാ മമാക്ഷണോഃ |

യോഹം നിരർഗളവിനിർഗളദന്ധകാരൈഃ
വ്യക്തൈസ്തൃണൈശ്ച സുലഭം സമയം വ്യതീതഃ || 29 ||

വംശം രഘോരനുജീഘൃക്ഷുരിഹാവതീർണ്ഃ
ദിവൈർവവർഷിമ തഥ്യാത്ര ഭവദ്ഗുണൗഘൈഃ |
ത്വത്സന്നിധിപ്രഭവശൈത്യജുഷോ യഥാ ഹീ
വൃക്ഷാശ്ച താന്തിമദജ്ഞത ഭവദ്വിയോഗേ || 30 ||

യേ ധർമ്മാചരിതുമദ്യസിതും ച യോഗം
ബോദ്ധ്യം ച കിഞ്ചന ന ജാത്യധികാരഭാജഃ |
തേപി ത്വദാചരിതഭൂതലബന്ധഗന്ധാദ്
ബന്ധാതിഗാഃ പരഗതിം ഗമിതാസ്തൃണാഭ്യാഃ || 31 ||

താദൃഗ്ഗുണോ നനു ബഭൂവിമ രാഘവതേ
യസ്താവകം ചരിതമൻവഹമൻവഭുക്ത |
സോദ്ദൈത്രവ ഹന്ത ! ഹനുമാൻ പരമാം വിമുക്തിം
ബുദ്ധ്യാവധൂയ ചരിതം തവ സേവതേസൗ || 32 ||

യസ്ത്വം കൃതാഗസമപി പ്രണതിപ്രസക്തം
തം വായസം പരമയാ കൃപയാക്ഷമിഷ്ടാഃ |
തേനൈവ മാദൃശജനസ്യ മഹാഗസോപി
യുക്തം സമാശ്വസനമിത്യുപധാരയാമി || 33 ||

സാ പൂതനാ ശകടമർജ്ജുനയോശ്ച യുഥം
ബാൽയോചിതാൻയപരചേഷിതവിഷ്ണുലിംഗേ |
യസ്യാലഭന്ത ശലഭത്വമഹോ ! നിഗൂഢഃ
സ ത്വം വ്രജേ വവൃധിഷേ കില കംസഭീത്യാ || 34 ||

പശ്യത്സു സൂരിഷു സദാ പരമം പദം തേ
ദേവ്യാ ശ്രീയാ സഹ വസൻ പരയാ വിഭുത്യാ |

ബധ്നാസി ഹന്ത ഹൃദയം ഭഗവൻ ! കുതസ്തത്
സർവോ ഹി വശ്യവിഷയേ വിവൃണോതി വീർയം || 41 ||

കാന്താലകാന്തമലം കമലായതാക്ഷം
ഉദ്ഭൂവിലാസമുദിതസ്തിതമുന്നസം ച |
വക്ത്രം വഹൻ പരമ ! ഗോപഗൃഹേഷു കിം ത്വം
ഗോപീമനാംസി നവനീതമുതാഭ്യമോഷിഃ || 42 ||

സർവം ഗുണായ ഗുണിനാമിതി സത്യമേതത്
യത് ഖൽവിഹേതരജനേ മലിനത്യഹേതുഃ |
യദ് ഗോപവേഷവിനിവേഷണമുത്തമം തേ
ഗോപാലനം ച ഗണയന്തി ഗുണം ഗുണേഷു || 43 ||

ഗോപാലപോതകതയാ നിഭൃതം ധരിത്രിം
ആവസ്തുകാമ ഇവ സന്നപി ബാൽയലൗൽയാത് |
ഐന്ദ്രം നിഹത്യ മഹമദ്രിമമോ ദധാനഃ
കിം തസ്ഥിഷേ സുരഗണായ സവാസവായ || 44 ||

വേണുകൃണപ്രണയിനി ത്വയി ലോകനാഥ !
ബൃന്ദാവനം ചരണസഞ്ചരരണ്ണൈഃ പുനാനേ |
ഭാവാസ്തദാ വനഭുവഃ കില കീദൃശസ്തേ
ത്വദ്ഗീതസിക്തസികതാസു വസുന്ധരാസു || 45 ||

ധന്യൈഃ ശ്രുതം തദിഹ താവകരാസകാലേ
ഗീതേന യേന ഹി ശിലാഃ സലിലാംബഭുവുഃ |
പഞ്ചാപി കിഞ്ച പരിവൃത്തഗുണാനി ഭൂതാ -
ന്യൂർവീകൃശാനുമരുദംബരശംബരാണി || 46 ||

തേഭ്യഃ കൃതീ ന കില കശ്ചിദിഹാസ്തി യേ വൈ
രാസോത്സവോത്സുകധീയസ്തവ കാനനാനേ |

വേണുസ്വനസ്രുത രസൗഘപരിപ്ലുതാനേ
 സ്വേ സുകൃണീ രസനയാ ലിലിഹൂർഭുജംഗാഃ || 47 ||

അംഭോദനീലമരവിന്ദദളായതാക്ഷം
 പിംഛാവതംസമുരരീകൃതവേണുപാണിം |
 ത്വാം ഗോപവേഷപരികർമിതകായകാന്തിം
 ധന്യാസ്തദാ ദദൃശുരുന്മമിതാൻയഭാവാഃ || 48 ||

ഗോവർധനോ ഗിരിവരോ യമുനാ നദീ സാ
 ബൃന്ദാവനം ച മമുരാ ച പുരീ പുരാണീ |
 അദ്യാപി ഹന്ത ! സുലഭാഃ കൃതിനാം ജനാനാം
 ഏതേ ദവച്ചരണചാരജുഷഃ പ്രദേശാഃ || 49 ||

ബൃന്ദാവനേ സ്ഥിരചരാന്തകകീടദൂർവാ -
 പര്യന്തജന്തുനിചയേ ബത യേ തദാനീം |
 നൈവാലഭാമഹി ജനിം ഹതകാസ്ത ഏതേ
 പാപാഃ പദം തവ കദാ പുനരാശ്രയാമഃ || 50 ||

ഹാ ജൻമ താസു സികതാസു മയാ ന ലബ്ധം
 രാസേ ത്വയാ വിരഹിതാഃ കില ഗോപകന്യാഃ |
 യാസ്താവകീനപദപങ്ക്തിജുഷോജുഷന്ത
 നിക്ഷിപ്യ തത്ര നിജമംഗമനംഗതപ്തം || 51 ||

ആചിൻവതഃ കുസുമമംഘ്രിസരോരുഹം തേ
 യേ ഭേജിരേ ബത ! വനസ്തതയോ ലതാ വാ |
 അദ്യാപി തത്കുലഭുവഃ കുലദൈവതം മേ
 ബൃന്ദാവനം മമ ധീയം ച സനാമയന്തി || 52 ||

യത് ത്വത്പ്രിയം തദിഹ പുണ്യമപുണ്യമന്യത്
 നാൻയത് തയോർഭവതി ലക്ഷണമത്ര ജാതു |

ധൂർതായിതം തവ ഹി യത് കില രാസഗോഷ്ട്യാം
തത്കീർത്തനം പരമപാവനമാമനന്തി ||53||

യാ കംസമുഖ്യനുപകീടനിബർഹണോത്ഥാ
സാ നിർജിതത്രിജഗതസ്തവ നൈവ കീർതിഃ |
ഗോപാലനാദി യദിദം ഭവദീയകർമ്മേ -
ത്യാർദ്രീകരോതി വിദുഷാം ഹൃദയം തദേതത് ||54||

ഗോപാലവേഷപരികർമ്മ പരാവരേശം
യന്നാമ ധാമ പരമം തമസഃ പരസ്താത് |
തത് പിംഛരലാംഛനസുഭാമകൃതോപവീതം
ഗോധൂലിധൂസരിതകുന്തലമന്തരാസ്താം ||55||

യദ്വൈ ജരാസുതഭയാദ് വിപലായമാസ്ത്വം
തച്ചേൻമനുഷ്യ ചരിതാനുവിധാനജം തേ |
തർഹി ത്രിലോകഗുരുമീശ്വരമീശ്വരാണാം
ബാണാഹവേ കിമിതി ശംഭുമജുംഭയസ്ത്വം ||56||

ജാതം കുതസ്സദകൃതജ്ഞവിചേഷിതം തേ
പുത്രീയയാ കില വരം വവൃഷേ വൃഷാക്കാത് |
അക്ഷേഷു സങ്കുതമതിനാ ച നിരാദരേണ
വാരാണസീ ഹരപുരീ ഭവതാ വിദഗ്ധാ ||57||

സഞ്ജീവയന്നപി മൃതം സുതമുത്തരായാഃ
സാന്നീപനേശ്ചിരമൃതം സുതമാനയൻ ച |
ധാല്ലോ നിജാദ് ദ്വിജസുതാൻ പുനരാനയൻ വാ
സ്വാമേവ താം തനുമഹോ ! കഥമാനയസ്ത്വം ||58||

അദ്യാപി നാസ്തുപരതിഃ ത്രിവിധാപചാരാത്
പാപഃ പരേ നിപതിത്വോസ്മി തമസ്യപാരേ |

ഏതാദൃശോഹമഗതിർഭവതോ ദയായാഃ
പാത്രം ത്വദീയചരണൗ ശരണം പ്രപദ്യേ || 59 ||

വിസ്രംഭണം ത്വയി ന യദ്യപി മേന്തി നാപി
ശ്രദ്ധാ യഥോക്തവചനാർഥഗതാ തമാപി |
വാചം ത്വിമാം സകൃദമാപ്യസകൃന്മയോക്താം
സത്യാം കുരുഷ്യ ദയയൈവ ദയൈകസിന്ധോ || 60 ||

പാപീയസോപി ശരണാഗതിശബ്ദാജോ
നോപേക്ഷണം മമ തവോചിതമീശ്വരസ്യ |
ത്വജ്ഞാനശക്തികരുണാസു സതീഷു നൈവ
പാപം പരാക്രമിതുമർഹതി മാമകീനം || 61 ||

|| ഇതി പഞ്ചസ്തവ്യാം അതിമാനുഷസ്തവഃ സമാപ്തഃ ||